

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ Α.Π.Θ.

5ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Το πρόβλημα του χρόνου στον Αριστοτέλη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
& ΝΑΟΥΣΑ-ΜΙΕΖΑ
12-15 ΜΑΪΟΥ 2012

HONORARY COMMITTEE / ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ioannis A. Mylopoulos, *Rector of AUTH*

Ioannis D. Pantis, *Vice-rector AUTH*

Despo Ath. Lialiou, *Vice-rector AUTH*

Sophia A. Kouidou, *Vice-rector AUTH*

John Anton, *Corresponding Member of the Academy of Athens*

Konstantinos Despotopoulos, *Member of the Academy of Athens*

Giorgos Evangelopoulos, *Lawyer and Political Scientist, Scientific Adviser to the President of the Hellenic Republic*

Anastasios Karabatzos, *Mayor of Naoussa*

Panos Ligomenides, *Member of the Academy of Athens*

Evangelos Moutsopoulos, *Member of the Academy of Athens*

Tereza Pentzopoulou-Valala, *Corresponding Member of the Academy of Athens*

SCIENTIFIC COMMITTEE / ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

CO-CHAIRS / ΣΥΜΠΡΟΕΔΡΟΙ

Lambros Couloubaritsis, *Professor of Philosophy, ULB, Belgium*

Demetra Sfendoni-Mentzou, *Professor of Philosophy of Science, AUTH, Greece*

MEMBERS / ΜΕΛΗ

Ioannis Antoniou, *Professor of Mathematics, AUTH, Greece*

Stavros Avgoloupis, *Professor of Astronomy, AUTH, Greece*

Enrico Berti, *Professor of Philosophy, University of Padova, Italy*

Tomas Calvo-Martinez, *Professor of Philosophy, University of Complutense, Madrid, Spain*

Sylvain Delcomminette, *Professor of Philosophy, ULB, Belgium*

Vassilis Kalfas, *Professor of Philosophy, AUTH, Greece*

Richard McKirahan, *Professor of Philosophy, Pomona College, USA*

Michel Narcy, *CNRS, Paris, France*

Philimon Peonidis, *Associate Professor of Philosophy, AUTH, Greece*

Cristina Rossitto, *Professor of Philosophy, University of Padova, Italy*

Zacharias Scouras, *Professor of Biology, AUTH, Greece*

Ioannis Seiradakis, *Professor of Astronomy, AUTH, Greece*

Lambros Siassos, *Professor of History of Philosophy, AUTH, Greece*

Aris Stylianou, *Assistant Professor of Philosophy, AUTH, Greece*

Alonso Tordesillas, *Professor of Philosophy, University of Aix-en-Provence, France*

ORGANIZING COMMITTEE / ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

CHAIR / ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Demetra Sfendoni-Mentzou, *Professor of Philosophy of Science, AUTH, Greece*

MEMBERS / ΜΕΛΗ

Ioannis Antoniou, *Professor of Mathematics, AUTH, Greece*

Stavros Avgoloupis, *Professor of Astronomy, AUTH, Greece*

Enrico Berti, *Professor of Philosophy, University of Padova, Italy*

Lambros Couloubaritsis, *Professor of Philosophy, ULB, Belgium*

Vassilis Kalfas, *Professor of Philosophy, AUTH, Greece*

Anastasios Karabatzos, *Mayor of Naoussa*

Ioannis Koukoulos, *Head of the Cultural Centre "Aristotle's School" of the Municipality of Naoussa*

Ioannis Markopoulos, *Associate Professor, School of Paedagogy, AUTH, Greece*

Kostas Mpliatkas, *Journalist, General Director of ERT3*

Philemon Peonidis, *Associate Professor of Philosophy, AUTH, Greece*

Pantelis Savvides, *Journalist, ERT3*

Zacharias Scouras, *Professor of Biology, AUTH, Greece*

Ioannis Seiradakis, *Professor of Astronomy, AUTH, Greece*

Lampros Siassos, *Professor of History of Philosophy, AUTH, Greece*

Aris Stylianou, *Assistant Professor of Philosophy, AUTH, Greece*

ΣΑΒΒΑΤΟ 12 ΜΑΪΟΥ 2012

Αίθουσα Τελετών Φιλοσοφικής Σχολής ΑΠΘ

8:30-9:15 Προσέλευση-Εγγραφές

9:15-10:00 Έναρξη-Χαιρετισμοί

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΥΛΟΠΟΥΛΟΣ, Πρύτανης Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης
Κοσμήτορες και Πρόεδροι του ΑΠΘ

ENRICO BERTI, Επίτιμος Πρόεδρος του "Centro Interuniversitario per
la Storia della Tradizione Aristotelica" της Padova

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ, Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α • Πρόεδρος: Enrico Berti

10:00-10:40 LAMBROS COULOUBARITSIS, *La question du temps dans l'Éthique à Nicomaque*

10:40-11:00 MIEKE DE MOOR, Σχολιασμός

11:00-11:40 SYLVAIN DELCOMMINETTE, *Temporalité et modalités chez Aristote*

11:40-12:00 ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΒΑΜΠΟΥΛΗΣ, Σχολιασμός

12:00-12:30 Συζήτηση

12:30-14:00 Δεξίωση

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β • Πρόεδρος: Theodore Scaltsas

14:00-14:40 CHELSEA HARRY & RONALD POLANSKY, *When Time is Accidental*

14:40-15:00 ENRICO BERTI, Σχολιασμός

15:00-15:40 ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΦΕΝΔΟΝΗ-MENTZOY, *Is Time Real for Aristotle?*

15:40-16:00 ANTONIO PEDRO MESQUITA, Σχολιασμός

16:00-16:30 Συζήτηση

17:00 Αναχώρηση των συνέδρων-ομιλητών για Νάουσα

18:30 Άφιξη στη Νάουσα

20:30 Παράθεση δείπνου προς τιμήν των συνέδρων-ομιλητών από τον Δήμαρχο Ναούσης

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΜΑΪΟΥ 2012

Νάουσα–Μίεζα

- 8:00 Αναχώρηση συνέδρων από τη Θεσσαλονίκη
9:30-12:00 Ξενάγηση: αρχαιολογικοί & λαογραφικοί χώροι Νάουσας - Σχολή του Αριστοτέλη στην Αρχαία Μίεζα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α • Πρόεδρος: Λάμπρος Κουλουμπαρίτης

Πολιτιστικό Κέντρο «Σχολή Αριστοτέλους», Αρχαία Μίεζα

- 12:00-12:40 ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, *Temporalité et Kairicité d'après Aristote*
12:40-13:00 ΤΕΡΕΖΑ ΠΕΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΛΑΛΑ, *Σχολιασμός*
13:00-13:30 Συζήτηση
13:30-14:30 Μπουφές

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β • Πρόεδρος: Τερέζα Πεντζοπούλου-Βαλαλά

- 14:30-15:10 HELEEN KEIZER, *Aion and Time in Aristotle*
15:10-15:30 GIOVANNA GIARDINA, *Σχολιασμός*
15:30-16:10 CRISTINA ROSSITTO, *The Use of Time in Aristotle's Categories*
16:10-16:30 HELEEN KEIZER, *Σχολιασμός*
16:30-17:00 Συζήτηση

17:00-17:30 Επιστροφή στη Νάουσα

- 18:00-19:30 **Στρογγυλή τράπεζα** στην αίθουσα «Εστία Μουσών»
«Πτυχές της Αριστοτελικής Φιλοσοφίας για τον Χρόνο»
Εισηγητές: Λάμπρος Κουλουμπαρίτης, Ευάγγελος Μουτσόπουλος, Νικόλαος Παρασκευόπουλος, Τερέζα Πεντζοπούλου-Βαλαλά, Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου
Συντονίζει ο δημοσιογράφος **Κώστας Μπλιάτκας**,
Γενικός Διευθυντής ΕΡΤ3

20:00 Επιστροφή συνέδρων στη Θεσσαλονίκη

ΔΕΥΤΕΡΑ πρωί, 14 ΜΑΪΟΥ 2012

- 9:30 Αναχώρηση των συνέδρων-ομιλητών για τη Βεργίνα
10:00-11:30 Ξενάγηση στο Μουσείο των Βασιλικών Τάφων της Βεργίνας
11:30 Αναχώρηση για Θεσσαλονίκη
13:00 Άφιξη στη Θεσσαλονίκη

ΔΕΥΤΕΡΑ απόγευμα, 14 ΜΑΪΟΥ 2012

Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων ΑΠΘ (ΚΕΔΕΑ), Αίθουσα 1.
Οδός 3ης Σεπτεμβρίου- Πανεπιστημιούπολη

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α • Πρόεδρος: Βασίλης Κάλφας

- 16:00-16:40 **FERNANDO REY PUENTE**, *Selon Aristotele perçoit-on ou pense-t-on au maintenant, au temps et au nombre?*
16:40-17:00 **LAMBROS SIASSOS**, Σχολιασμός
17:00-17:30 Συζήτηση
17:30-18:30 Διάλειμμα-καφές
18:30-20:30 **Στρογγυλή τράπεζα**
«Η έννοια του χρόνου»
Εισηγητές: Ιωάννης Αντωνίου, Χαράλαμπος Ιεροδιακόνου, Σπύρος Παυλίδης, Ιωάννης Σειραδάκης, Ζαχαρίας Σκούρας, Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου.
Συντονίζει ο δημοσιογράφος **Παντελής Σαββίδης**.

ΤΡΙΤΗ 15 ΜΑΪΟΥ 2012

Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων ΑΠΘ (ΚΕΔΕΑ), Αίθουσα 1.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α • Πρόεδρος: Sylvain Delcomminette

- 9:00-9:40 **GOTTFRIED HEINEMANN**, *Time as «Measure». Is Aristotle's Account of Time in Physics IV a Theory of Time-Measurement?*
9:40-10:00 **ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΟΣ**, Σχολιασμός
10:00-11:00 Συνεδρίαση για το 6^ο Αριστοτελικό Συμπόσιο
11:00-11:40 **THEODORE SCALTSAS**, *Can Time Measure Potentiality?*
11:40-12:00 **RICHARD MCKIRAHAN**, Σχολιασμός
12:00-12:30 Συζήτηση
12:30-13:00 **Κλείσιμο του συμποσίου**

PARTICIPANTS-LECTURERS / ΣΥΝΕΔΡΟΙ-ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Enrico Berti, *Professor of Philosophy, University of Padova, Italy*

Lambros Couloubaritsis, *Professor of Philosophy, ULB, Belgium*

Mieke de Moor, *Université d' Aix-Marseille, Institut d'histoire de la philosophie, France*

Sylvain Delcomminette, *Professor of Philosophy, ULB, Belgium*

Konstantinos Despotopoulos, *Member of the Academy of Athens, Greece*

Giovanna Giardina, *University of Catania, Italy*

Chelsea Harry, *University of Duquesne, USA*

Gottfried Heinemann, *Professor of Philosophy, University of Kassel, Germany*

Ioannis Kalogerakos, *Assistant Professor, University of Athens, Greece*

Heleen Keizer, *Italy*

Richard McKirahan, *Professor of Philosophy, Pomona College, USA*

Antonio Pedro Mesquita, *Associate Professor, University of Lisbon, Portugal*

Evangelos Moutsopoulos, *Member of the Academy of Athens, Greece*

Nikolaos Paraskevopoulos, *Professor of the School of Law, AUTH*

Tereza Pentzopoulou-Valala, *Corresponding Member of the Academy of Athens, Greece*

Ronald Polansky, *Professor of Philosophy, University of Duquesne, USA*

Fernando Rey Puente, *Professor of philosophy, Federal University of Minas Gerais, Brazil*

Cristina Rossitto, *Professor of Philosophy, University of Padova, Italy*

Theodore Scaltsas, *Professor of Philosophy, University of Edinburgh, U.K.*

Lambros Siassos, *Professor of History of Philosophy, AUTH, Greece*

Demetra Sfondoni-Mentzou, *Professor of Philosophy of Science, AUTH, Greece*

Epaminontas Vampoulis, *Lecturer of Philosophy, AUTH, Greece*

SPEAKERS OF THE ROUNDTABLE / ΟΜΙΛΗΤΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

“The concept of Time” / «Η έννοια του Χρόνου»

Ioannis Antoniou, *Professor of Mathematics, AUTH, Greece*

Charalambos Ierodiakonou, *Professor Emeritus of Psychiatry, AUTH, Greece*

Spyros Pavlides, *Professor of Geology, AUTH, Greece*

Ioannis Seiradakis, *Professor of Astronomy, AUTH, Greece*

Zacharias Scouras, *Professor of Biology, AUTH, Greece*

Demetra Sfondoni-Mentzou, *Professor of Philosophy of Science, AUTH, Greece*

SECRETARIAT / ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ

Dr Christina Papachristou, *Special Teaching Fellow, Department of Philosophy, AUTH*

Dr Christos Pechlivanidis, *Special Teaching Fellow, Department of Philosophy, AUTH*

Dr Elena Lappa, *fmr. Special Teaching Fellow, Department of Philosophy, AUTH*

Dimitra Balla, *Phd Candidate, Department of Philosophy, AUTH*

Maria Kechagia, *Post-graduate student, Department of Philosophy, AUTH - Secretariat
DIKAM*

Το Συμπόσιο στη Νάουσα και στην Αρχαία Μίεζα
φιλοξενητάι ευγενώς από τον Δήμο Ηρωϊκής Πόλης Νάουσας.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ

Ευρωπαϊκή Ένωση
European Union

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ανάπτυξη στην κοινωνία της γνώσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκή Ένωση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΗΡΩΙΚΗΣ
ΠΟΛΗΣ ΝΑΟΥΣΑΣ

Κτήμα
ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΣΤΙΑ
ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΑΣ & ΤΗΣ ΓΕΡΟΒΑΣΙΑΣ
"Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ"